

hørte fra Konseilspræsidenten, frembyder en slaaende Modfætning til, hvad vi her gennem mange Aar have hørt af den nu afgaaede Konseilspræsident. Meget ofte fremtraadte han for Folketinget som den, der sagde: Saaledes skal denne Sag ordnes, her skal Stabet staa, uden at der blev Blads for Folketingets Medbestemmelsesret, og naar det kom til Højdepunktet af Smødekønnen, da hørtes der fra den afgaaede Konseilspræsident: Naar begge Ting kunne blive enige, da skal jeg ikke være nogen Hindring. Det var Højdepunktet. Det har altid forekommet mig, at der heri laa en isnefaldende Misfendelse af en Regerings Opgave i en konstitutionel Stat. En Regerings Opgave er ganske sikkert ikke den at staa med forslagte Arme og se, om Tingene kunne blive enige, og saa, hvis Tingene lykkeligvis blive enige, da at bøj sig for det saaledes fremkomne Resultat. Men en Regerings Opgave i en konstitutionel Stat, hvor der gennem Forfatningen er skabt saa dybtgaaende Modfætninger mellem de to Ting, som ved Forfatningen af 1866 hos os, en Regerings Opgave under disse Forhold er ganske sikkert den at være Mægler mellem Tingene, at arbejde for at tilvejebringe en Overenskomst, hvilket atter vil sige: praktiske Lovgivningsresultater. Naar Regeringen i Virkeligheden vil holde sig dette Program efterrettelig, hvad man ikke har Spor at Ret til at tvivle paa, er det dermed ogsaa givet, at vi bevæge os inden for Forfatningens Ramme og ikke oftere komme ud i provisoriske Tilstande. Det ærede Medlem fra Vejle bebrejdede mig saa stærkt, at det netop var mig og mit Parti, der hængte os i Formler, hvad jeg havde bestrykt den anden Side for noget at gøre, og fremhævede Rigsdagsbeslutningen som Eksempel paa saadanne Formler. Nej, det er en Misforstaaelse fra det ærede Medlems Side. Det, vi lægge Vægt paa ved Rigsdagsbeslutningen, er ikke den formelle Side af den; men den Hensigt, den Vilje, det praktiske Forfæet, om jeg saa maa sige, der deri er udtalt fra begge Rigsdagens Afdelinger, og som har den nuværende Regerings Tilslutning, det er derpaa, Vægten ligger, og ikke paa Formler. Men man kan tale saa meget man vil om disse Ting, vi saa ikke i al Fald en Del af de Herrer paa den anden Side til at indrømme, at der er stet noget, fordi de sige: Saa længe man fra den anden Side, fra Højre ikke absolut har slaaet en Streg over den forfatningsmæssige Opfattelse, som dette Parti i en Mærække har kæmpet for, saa længe er der intet vundet, saa længe er Provisoriet ikke "dødet", som det ærede Medlem fra Ringkøbing, der er Hovedtalsmanden for

denne Opfattelse, sagde. Det ærede Medlem forlanger udtrykkeligt dette, at for at der skal komme et Forlig, som man kan stole paa, skal den ene Side fuldkommen slaa sin Grundlovsopfattelse for Banden og sige: Vi have fejlet, det er Uret, vi erkende, at vi i mange Aar have brudt Forfatningen og øvet Uret mod de andre. Hvis det ærede Medlem tror, at man nogen Sinde kan tilvejebringe et Forlig paa et saadant Grundlag, maa det ærede Medlem og jeg forstaa noget ganske forskelligt ved det Ord Forlig. Det ærede Medlem gav sin Opfattelse et meget prægnant, og jeg tør sige ret naivt Udtryk i følgende Ord. Han talte om det underlige i, at jeg kunde finde det naturligt, at Højre og Ministeriet og Tinget oven over os forbeholdt sig den Grundlovsopfattelse, de havde staaet paa siden 1885, og saa tilføjer det ærede Medlem: „Men jeg for mit Bedkommende finder det meget unaturligt, thi den Grundlovsopfattelse, som har været gjort gældende af det Regimente, vi have haft i den forløbne Mærække, have vi altid ment var stridende mod Grundloven, og det synes vi fremdeles. Derfor maa jeg mene, at dersom der virkelig skulde være Tale om, at vi havde faaet et Systemstiftet o. s. v. . . maatte Højres Grundlovsopfattelse være dødet“. Det er udtalt med al ønskelig Nabenhed og en vis Naivitet finder jeg, at fordi det ærede Medlem og hans Meningsfæller og vi andre ogsaa finde, at det er saaledes, derfor skulle de andre fornægte deres Opfattelse. Paa den Maade kommer man ikke til et Forlig, men kun til Underkastelse, som jeg udtalte i mit første Foredrag. Noget lignende gælder det, som det ærede Medlem fra Røge udtalte, at hvis vi ikke kunde faa Regeringen til højtidelig at anerkende det, man har kaldt Folketingets Nejret, var der slet intet vundet. Det er et af de konstitutionelle Principper, som Striden har været ført om, og som det derfor er ganske umuligt i Praksis at forlange, at den ene Part absolut skal fornægte, naar der skal være Tale om Forlig. Det vide de Herrer ogsaa meget godt, at en saadan Vetingelse er umulig, og de stille den heller ikke, fordi de tro, at den kunde have været opfyldt. Med Hensyn til de Programmer, hvorpaa de ny Landsstingsmænd ere valgte, deriblandt ogsaa de ny Landsstingsmænd af Højre, søgte det ærede Medlem fra Vejle at parere min Udtalelse, men paa en Maade, som jeg undrer mig lidt over. Det ærede Medlem kunde ikke nægte, at her virkelig laa et Fingerpeg i Retning af, at man var enig i en ny Periode, men saa kom han med den ganske formelle Parade, at man kunde have Ret til at tvivle paa, at